365 DNÍ s papežem Lvem XIV.

Láska změní i to nejtvrdší srdce

karmelitánské nakladatelství

Edice **365**

365

dní s papežem Lvem XIV.

Láska změní
i to nejtvrdší srdce

karmelitánské
nakladatelství

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Lev XIV., papež, 1955-
365 dní s papežem Lvem XIV. : láska změní i to nejtvrdší srdce / promluvy a texty papeže Lva XIV. ... přeložila česká redakce Vatikánského rozhlasu. -- V Praze : Karmelitánské nakladatelství, 2026. -- 397 stran. -- (365 ; svazek 6.)
Přeloženo z italštiny -- Vydalo Karmelitánské nakladatelství ve společnosti KatMedia, s.r.o.

ISBN 978-80-7566-783-0 (vázáno)

* 27-184 * 27-423.79 * 27-4 * 272-1/-9 * 27-766 * 27-662:3 * 272-732.2-051 * 2-474-256-277 * 316.64 * 2-231 * (042.5) * (0:82-5) * (0:82-97)
– Lev XIV., papež, 1955-
– Bůh a člověk
– křesťanská láska
– křesťanský život
– učení katolické církve
– evangelizace
– křesťanství a společnost -- 21. století
– papežové -- 21. století
– biblická interpretace
– názory a postoje
– biblické citáty
– denní četba
– promluvy
– kázání
– náboženské texty

27-5 - Liturgie. Křesťanské umění a symbolika. Duchovní život
[5]

Automatizované vytěžování textů a dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU je bez souhlasu majitele práv zakázáno.

© Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, 2026
Czech edition © KatMedia, s. r. o., Praha, 2026

ISBN 978-80-7566-783-0

Slovo úvodem

Milí čtenáři,
před časem jsem si jednomu člověku posteskl, že mám málo času na čtení. Poradil mně, že na to existuje snadný recept: přečíst každý den třeba jen jednu nebo dvě stránky. Takovým způsobem, poznamenal, se přece dá přečíst i několik knih za rok.

Tento svazek s 365 myšlenkami našeho papeže Lva nám umožňuje udělat podobnou zkušenost. A dostáváme k tomu i bonus. Svatý otec totiž rád cituje svatého Augustina a často z jeho děl vybírá málo známé, ale cenné myšlenky. V komentáři k Janovu evangeliu tak Augustin píše: „Se světem se člověk musí snažit navázat vztah, který mu umožní používat ho, aniž by se stal jeho otrokem. Vstoupili jsme do světa jako pocestní, procházíme jím jako poutníci a nejsme tu proto, abychom v něm zůstali."

Přeji vám, milí čtenáři, aby vás tyto inspirace doprovázely při pouti všemi dny roku. Kdykoli po knize sáhnete, může vám den prosvítit nový podnět. I kdyby vám v srdci uvízla jen jediná myšlenka, která vám pomůže na další cestě, bude to stát za to.

Mons. Josef Nuzík, arcibiskup olomoucký

Od papežových slov k přátelství s Bohem

Když redaktor pracuje na knize, dostává se mu zvláštního daru: je pohlcen. V rozpracovaném textu bydlí, žije, jednotlivé obrazy na něj vykukují z každodenních situací, před usnutím se mu před očima míhají úryvky a myšlenky, text se mu promítá do snů.

Toto přebývání v textu se často mění v přebývání v autorovi: redaktor nasává jeho způsob myšlení, vyjadřování, humoru, intenzivněji si všímá opakovaných či akcentovaných témat, po nějaké době dokonce předjímá tok myšlenek a asociací svého autora. Je rád, když se trefí, a někdy je ještě raději, když je překvapen jinakostí.

Někdy na této společné cestě redaktora a autora dochází k navázání vztahu: člověk má najednou pocit, že má přítele, někoho velmi blízkého. Blízkého proto, že mu ten někdo – autor – umožnil nahlédnout do svého nejvnitřnějšího zákoutí. Toto přátelství není iluzorní ani jednostranné. Autor přece píše, aby oslovil, aby se dotkl srdce druhých, aby podnítil rozum a vnímavost svých čtenářů.

A tak je tomu, milé čtenářky a milí čtenáři, i u publikace, kterou vám předkládáme. Zveme vás na kus společné cesty s papežem Lvem. A protože je to kus velkorysý – pokrývá celý kalendářní rok –, máte i vy možnost v papeži Lvovi takříkajíc bydlet. Každodenní setkávání s jeho myšlením, jeho akcenty, jeho vírou a v neposlední řadě jeho lidskostí snad vytvoří ještě užší vztah – jste zváni

k přátelství s papežem. A nejen to. Tento blízký vztah k papežovým slovům se může stát předsíňkou či mostem k přátelství ještě většímu, k přátelství s Bohem. Čtěte a přesvědčte se!

Kristina Veselá, editorka

LEDEN

1. ledna – Matka Boží, Panna Maria
Přijala Syna a dala ho světu

Svatý Augustin učil, že v Marii „se Stvořitel člověka stal člověkem: aby, ačkoli byl vládcem hvězd, mohl sát z ženského prsu; ačkoli byl chlebem, mohl mít hlad; (…) aby nás osvobodil, ačkoli jsme toho nebyli hodni“. Připomínal tak jeden ze základních rysů Boží tváře – naprostou nezištnost jeho lásky, díky níž se nám představuje jako „neozbrojený a odzbrojující“, nahý, bezbranný jako novorozeně v kolébce. A to proto, aby nás naučil, že svět nezachráníme ostřením mečů (…), ale spíše neúnavným úsilím o porozumění, odpuštění, osvobození a přijetí všech, bez kalkulů a beze strachu.

To je Boží tvář, jíž Maria dovolila, aby se formovala a rostla v jejím lůně, a naprosto proměnila její život. Je to tvář, kterou zvěstovala radostným a jemným světlem očí nastávající matky; tvář, jejíž krásu den za dnem kontemplovala, když Ježíš rostl jako dítě, chlapec a mladík v jejím domě; a kterou pak následovala se srdcem pokorné učednice, když on kráčel po stezkách svého poslání až ke kříži a vzkříšení. Aby tak mohla žít, také ona odložila veškerou obranu, vzdala se očekávání, nároků a záruk, jak to umí matky, a bezvýhradně zasvětila svůj život Synu, kterého přijala skrze milost, aby jej sama znovu vrátila světu.

2. ledna
Stavějme mosty

Bůh nás miluje, Bůh miluje vás všechny a zlo nezvítězí! Jsme všichni v Božích rukou. Proto se nebojte, spojte se ruku v ruce s Bohem a mezi sebou a jděme vpřed. Jsme Kristovi učedníci. Kristus nás předchází. Svět potřebuje jeho světlo. Lidstvo ho potřebuje jako most, aby mohlo být dosaženo Bohem a jeho láskou. Pomozte nám také vy, pomozte si navzájem budovat mosty dialogem, setkáváním, sjednocením všech, abychom byli jedním lidem žijícím v míru. (…) Musíme společně hledat, jak být misijní církví, církví, která buduje mosty, dialog, vždy otevřenou přijímat jako toto náměstí s otevřenou náručí. Všechny, všechny, kteří potřebují naši lásku, naši přítomnost, dialog a lásku.

3. ledna
Aby každý pocítil, že se narodil Mesiáš

Mudrcové přinášejí do Jeruzaléma jednoduchou a zásadní otázku: „Kde je ten narozený?“ (*Mt* 2,2). Jak je důležité, aby každý, kdo překročí práh církve, pocítil, že se tam právě narodil Mesiáš, že se tam shromažďuje společenství, v němž se zrodila naděje, že právě tam se odehrává příběh života! (…) Je možné začít znovu, ba dokonce jsme teprve na začátku, Pán chce růst mezi námi, chce být Bohem-s-námi. Ano, Bůh zpochybňuje stávající řád: má sny, které i dnes vdechuje svým prorokům; je odhodlán vysvobodit nás ze starých i nových forem otroctví; do svých skutků milosrdenství, do zázraků své spravedlnosti zapojuje mladé i staré, chudé i bohaté, muže i ženy, svaté i hříšníky. Nepůsobí rozruch, jeho království však již klíčí po celém světě.

4. ledna
Ježíš – Bůh blízký a přístupný

Ježíš je Kristus, Syn živého Boha, tedy jediný Spasitel a ten, který zjevuje tvář Otce.

V něm se Bůh, aby se stal blízkým a přístupným lidem, zjevil nám v důvěřivých očích dítěte, v živé mysli mladíka, ve zralých rysech muže (srov. *Gaudium et spes*, 22), až se po svém vzkříšení ukázal svým učedníkům v oslaveném těle. Tak nám ukázal vzor svatého lidství, který můžeme všichni napodobovat, spolu se slibem věčného osudu, který však přesahuje všechny naše meze a schopnosti.

5. ledna
Boží sny jsou větší než naše

V evangelním vyprávění i v našich betlémech mudrcové přinášejí Dítěti Ježíši vzácné dary: zlato, kadidlo a myrhu (srov. *Mt* 2,11). Nezdá se, že by byly dítěti užitečné, ale vyjadřují záměr, který nás (…) vede k hluboké reflexi.

Mnoho dává, kdo dává všechno. Vzpomeňme si na chudou vdovu, které si povšiml Ježíš, když do chrámové pokladnice vhodila své poslední mince, všechno, co měla (srov. *Lk* 21,1–4). Nevíme nic o majetku mudrců, kteří přišli z Východu, ale jejich výprava, riziko, které podstoupili, i jejich dary nám naznačují, že všechno, opravdu všechno, čím jsme a co máme, je třeba předložit Ježíši – který je sám nezměrným pokladem. Připomíná se nám tato spravedlnost založená na nezištnosti: obsahuje v sobě dávnou výzvu k novému uspořádání lidského soužití, k přerozdělení půdy a zdrojů, k navrácení „toho, co máme“ a „toho, kým jsme“ Božím snům, které jsou větší než naše.

6. ledna – Zjevení Páně
Vydat se na cestu a hledat

Evangelium (*Mt* 2,1–12) popisuje obrovskou radost mudrců z toho, že znovu uviděli hvězdu, ale také zděšení Heroda a celého Jeruzaléma nad jejich pátráním. Pokaždé, když je řeč o Božím zjevení, Písmo svaté neskrývá rozporuplné pocity: radost a zděšení, odpor a poslušnost, strach a touhu. (…) V Jeho přítomnosti nic nezůstává stejné jako dříve. To je počátek naděje. Bůh se zjevuje a nic nemůže zůstat nezměněno. Končí určitý druh klidu, který vede melancholiky k opakování: „Nic nového pod sluncem“ (*Kaz* 1,9). Začíná se cosi, na čem závisí přítomnost i budoucnost, jak ohlašuje prorok: „Vstaň, rozsviť se, Jeruzaléme, neboť vzešlo tvé světlo a Hospodinova velebnost září nad tebou“ (*Iz* 60,1).

(…) Je pro nás obzvláště závažnou otázkou duchovní hledání našich současníků, které je mnohem bohatší, než si možná dokážeme představit. Miliony z nich překročily práh církve. Co nalezli? Jaká srdce, jakou pozornost, jakou vzájemnost? Ano, mudrci tu jsou stále. Jsou to lidé, z nichž každý přistupuje na výzvu podstupovat svou vlastní cestu, lidé, kteří v našem neklidném světě, v mnoha ohledech odpudivém a nebezpečném, pociťují nutnost vydat se na cestu, hledat.

7. ledna
Do budoucnosti jinou cestou

Drazí, naděje, kterou hlásáme, musí být zakotvena v realitě: pochází z nebe, ale proto, aby zde, na zemi, vytvářela nové dějství. V darech tří králů vidíme to, co každý z nás může dát k dispozici společenství, co již nemůže držet pro sebe, ale může se o to podělit, aby Ježíš mohl růst mezi námi. Kéž roste Jeho království, kéž se v nás naplňují Jeho slova, kéž se cizinci a protivníci stanou bratry a sestrami, kéž místo nerovnosti zavládne spravedlivá rovnost a místo válečného průmyslu převládnou řemesla míru. Jako tvůrci naděje se vydejme do budoucnosti – jinou cestou (srov. *Mt* 2,12).

8. ledna
Rodí se křehké, co je svaté

Kolik epifanií – zjevení nám bylo dáno nebo vbrzku bude dáno! Je však zapotřebí bránit je před Herodovými úmysly, před strachem, který se vždy může proměnit v agresi. „Od času Jana Křtitele až po tuto chvíli nebeské království trpí násilí a násilníci je uchvacují.“ Tento tajemný Ježíšův výrok, zaznamenaný v Matoušově evangeliu (*Mt* 11,12), nás nutí k zamyšlení nad mnoha konflikty, jimiž lidé mohou odporovat, a dokonce útočit na tuto Novost, kterou Bůh připravil pro všechny. Milovat pokoj, usilovat o pokoj znamená chránit to, co je svaté, a právě proto se rodí malé, křehké, zranitelné jako dítě.

9. ledna
Nejsi vůbec nejmenší

Způsob, jakým se Ježíš setkával se všemi a všem dovoloval, aby se k němu přiblížili, nás učí úctě k tajemství srdcí, které dokáže přečíst pouze On. S ním se učíme vnímat znamení doby (srov. *Gaudium et spes*, 4). To je cosi, co není na prodej. Dítě, které uctívají mudrci (srov. *Mt* 2,1–12), je nedocenitelné a nezměrné Dobro. Je Zjevením nezištnosti. Nečeká na nás v prestižních „lokacích", ale ve skromných podmínkách. „'A ty, Betléme' v judské zemi, nejsi vůbec 'nejmenší mezi judskými předními městy'" (*Mt* 2,6). Kolik měst, kolik společenství potřebuje slyšet: „Nejsi vůbec nejmenší." Ano, Pán nás stále překvapuje! Dává se najít. Jeho cesty nejsou našimi cestami a násilní lidé je nedokážou ovládnout, ani mocnosti tohoto světa je nemohou zatarasit. Odtud pramení obrovská radost mudrců, kteří opouštějí palác a chrám a vydávají se do Betléma: a tehdy znovu spatří hvězdu!

10. ledna
Pán se nechává najít, kde ho nečekáme

Když Pán vstupuje do dějin, vychází vstříc životu každého člověka s otevřeným a pokorným srdcem. Svým pohledem plným lásky hledá náš pohled a rozmlouvá s námi, zjevuje nám Slovo spásy. Boží Syn, jenž se stal člověkem, uskutečňuje pro všechny překvapivou možnost zahajující nový čas, jaký ani proroci neočekávali.

Toho si okamžitě všímá Jan Křtitel, který se Ježíše ptá: „Já bych měl být pokřtěn od tebe, a ty přicházíš ke mně?“ (*Mt* 3,14). Jako světlo v temnotách se Pán nechává najít tam, kde ho nečekáme: je Svatý mezi hříšníky, chce žít mezi námi, nijak se od nás nedistancuje, ale naopak plně přijímá vše, co je lidské. „Nyní to dovol,“ odpovídá Ježíš Janovi, „neboť tak se sluší, abychom naplnili vše, čeho si žádá spravedlnost“ (*Mt* 3,15 JB). O jaké spravedlnosti je řeč? O Boží spravedlnosti, která v Ježíšově křtu uskutečňuje naše ospravedlnění. Ve svém nekonečném milosrdenství nás Otec činí spravedlivými skrze svého Krista, jediného Spasitele všech.

11. ledna
Bere naše, dává svoje

Drazí, Bůh nehledí na svět z dálky, aniž by se dotýkal našeho života, našich bolestí a našich očekávání! Přichází mezi nás s moudrostí svého Slova, které se stalo tělem, a zapojuje nás do překvapivého projektu lásky pro celé lidstvo.

Proto se Jan Křtitel, plný úžasu, ptá Ježíše: „Ty přicházíš ke mně?“ (*Mt* 13,14). Ano, ve své svatosti se Pán nechává pokřtít jako všichni hříšníci, aby zjevil nekonečné Boží milosrdenství. Jednorozený Syn, v němž jsme bratři a sestry, přichází totiž, aby sloužil, nikoli aby vládl, aby nás spasil, nikoli odsoudil. On je Kristus Vykupitel: Bere na sebe to, co je naše, včetně hříchu, a dává nám to, co je jeho, totiž milost nového a věčného života.

Svátost křtu uskutečňuje tuto událost v každém čase a místě a uvádí každého z nás do církve, která je Božím lidem, tvořeným muži a ženami všech národů a kultur, znovuzrozenými Jeho Duchem.

12. ledna
Sytit a uplatňovat svá charismata

Evangelizace, drazí bratři a sestry, není lidským podmaněním světa, ale nekonečnou milostí, která se šíří ze životů proměněných Božím královstvím. Je to cesta blahoslavenství, cesta, kterou kráčíme společně, v napětí mezi „již“ a „dosud ne“, lačnící a žíznící po spravedlnosti, chudí duchem, milosrdní, tiší, čistého srdce, tvůrci pokoje. Abychom následovali Ježíše na této cestě, kterou si zvolil, nepotřebujeme mocné podporovatele, světské kompromisy ani emocionální strategie. Evangelizace je Boží dílo, a pokud někdy prochází skrze nás, je to díky vazbám, které nám umožňuje. Buďte tedy hluboce spojeni s každou místní církví a farní komunitou, kde sytíte a uplatňujete svá charismata. Takto se svými biskupy a v součinnosti se všemi ostatními údy Kristova Těla pak budeme jednat v harmonické shodě.

13. ledna
Duch otevírá hranice

Duch otevírá hranice především v nás. Je to dar, který otevírá náš život lásce. A tato přítomnost Hospodina rozpouští naši tvrdost, uzavřenost, sobectví, strachy, které nás blokují, narcismus, který nás nutí točit se jen kolem sebe samých.

Duch Svatý přichází, aby nás vyzval k boji proti riziku života, který se ztrácí, pohlcen individualismem. Je smutné pozorovat, jak ve světě, kde se množí příležitosti k socializaci, paradoxně riskujeme, že budeme osamělejší, stále propojeni, ale neschopni „vytvářet sítě", stále ponořeni do davu, ale přesto ztracení a osamělí cestovatelé.

Duch Boží nám však pomáhá objevit nový způsob, jak nahlížet na život a žít jej: otevírá nás setkání s námi samými za maskami, které nosíme; vede nás k setkání s Bohem a učí nás zakoušet jeho radost; přesvědčuje nás – podle slov Ježíše –, že pouze pokud setrváme v lásce, dostaneme také sílu zachovávat jeho slovo a být jím proměněni. Otevírá hranice v nás, aby se náš život stal prostorem, kde je místo pro všechny.

14. ledna
Nejdřív odzbrojme své srdce

Mezi Ježíšovými slovy (…) zvláště rezonuje jedno, které pronesl k Petrovi v Getsemanské zahradě: „Zastrč meč do pochvy“ (srov. *Jan* 18,11). Odzbroj svou ruku, a ještě předtím své srdce. Jak jsem již měl možnost připomenout při jiných příležitostech, mír je neozbrojený a odzbrojující. Není to odstrašování, ale bratrství, není to ultimátum, ale dialog. Nedostaví se jako výsledek vítězství nad nepřítelem, ale jako výsledek setby spravedlnosti a odvážného odpuštění.

„Odlož meč“ jsou slova určená mocným tohoto světa, těm, kteří řídí osudy národů: mějte odvahu k odzbrojení! A zároveň jsou určena každému z nás, abychom si stále více uvědomovali, že kvůli žádné myšlence, víře nebo politice nemůžeme zabíjet. Nejprve je třeba odzbrojit srdce, protože pokud v nás není pokoj, nebudeme pokoj dávat.

15. ledna
Propastná touha srdce

Náš život je poznamenán nesčetnými událostmi, plnými různých odstínů a zážitků. Někdy pociťujeme radost, jindy smutek, naplnění, stres, uspokojení, demotivaci. Žijeme ve shonu, soustředíme se na dosahování výsledků, dospíváme i k vysokým, prestižním cílům. Na druhé straně setrváváme v nejistotě, v očekávání úspěchů a uznání, které přicházejí pozdě nebo vůbec. Zkrátka prožíváme paradoxní situaci: chtěli bychom být šťastní, ale je velmi těžké být šťastní trvale a bez stinných stránek. Potýkáme se se svými omezeními a zároveň s nezdolnou touhou je překonat. Hluboko v sobě cítíme, že nám vždy něco chybí.

Pravda je, že jsme nebyli stvořeni, abychom trpěli nedostatkem, ale abychom byli naplněni, abychom se radovali ze života, a to v hojnosti, jak řekl Ježíš (*Jan* 10,10). Tato propastná touha našeho srdce může najít svou konečnou odpověď nikoli v rolích, moci, majetku, ale v jistotě, že existuje někdo, kdo se zaručuje za tento ustavující vzmach našeho lidství; v povědomí, že toto očekávání nebude zklamáno ani zmařeno. Tato jistota se shoduje s nadějí. To neznamená smýšlet optimisticky: optimismus nás často zklame, vidíme, jak se naše očekávání hroutí, zatímco naděje je příslibem a jeho dodržením.

16. ledna
Bůh stvořil svět, abychom byli spolu

Nejdražší, Bůh stvořil svět, abychom byli spolu. „Synodalita“ je církevní název pro toto vědomí. Je to cesta, která vyžaduje, aby každý uznal svůj dluh a svůj poklad a cítil se součástí celku, mimo který vše vadne, i to nejoriginálnější charisma. Všechno stvoření existuje pouze ve způsobu společného bytí, někdy nebezpečného, ale vždy společného (srov. *Laudato si'*, 16; 117). A to, co nazýváme „historií“, nabývá tvaru pouze prostřednictvím shromažďování, společného života, často plného neshod, ale vždy společného. Opak je smrtelný, ale bohužel ho vidíme každý den. Ať jsou tedy vaše sdružení a společenství školami bratrství a spoluúčasti, nejen jako místa setkávání, ale jako místa spirituality. Ježíšův Duch mění svět, protože mění srdce. Inspiruje totiž onen kontemplativní rozměr života, který popírá prosazování sebe sama, reptání, ducha sváru, ovládání svědomí a zdrojů. Pán je duch a kde je duch Páně, tam je svoboda (srov. *2 Kor* 3,17). Skutečná spiritualita proto zavazuje k všestrannému lidskému rozvoji a zpřítomňuje mezi námi Ježíšovo slovo. Kde se to děje, tam je radost. Radost a naděje.

17. ledna
Milovat a soucítit jako Bůh

Kristus je zjevením milosrdného Boha, věřit v Něho a následovat Ho jako Jeho učedníci znamená nechat se proměnit, abychom i my mohli mít stejné city jako On: srdce, které je schopno pohnutí, pohled, který vidí a neodvrací se, ruce, které pomáhají a léčí rány, silná ramena, která nesou břemeno těch, kteří jsou v nouzi.

(…) Poslouchat Boží přikázání a obrátit se k Němu neznamená rozmnožovat vnější skutky, ale naopak vrátit se ke svému srdci, abychom zjistili, že právě tam Bůh vepsal zákon lásky. Pokud v hloubi svého života objevíme, že Kristus jako milosrdný Samaritán nás miluje a pečuje o nás, i my budeme vedeni k tomu, abychom milovali stejně a byli soucitní jako On. Jestliže jsme byli uzdraveni a milováni Kristem, stáváme se i my znamením Jeho lásky a soucitu ve světě.

18. ledna
Mosty a proroctví

Pane Ježíši,
ty, který jsi v rozmanitosti jeden
a s láskou hledíš na každého člověka,
pomoz nám uznat, že jsme bratři a sestry,
povolaní k tomu, abychom společně žili,
modlili se, pracovali a snili.

Žijeme ve světě plném krásy,
ale také zraněném hlubokými rozděleními.
Náboženství se někdy, místo aby nás spojovala,
stávají důvodem konfliktů.

Dej nám svého Ducha, aby očistil naše srdce,
abychom mohli rozpoznat to, co nás spojuje,
a odtud se znovu naučili naslouchat
a spolupracovat, aniž bychom ničili.

Ať nás konkrétní příklady míru,
spravedlnosti a bratrství v náboženstvích
inspirují k víře, že je možné žít
a pracovat společně, bez ohledu na naše rozdíly.

Ať náboženství nejsou používána
jako zbraně nebo zdi,
ale ať jsou spíše prožívána jako mosty a proroctví:
aby se sen o společném dobru stal skutečností,
aby doprovázela život, podporovala naději
a stala se kvasem jednoty v roztříštěném světě.
Amen.

19. ledna
Dialog vzniká ze žízně

Rád bych se zaměřil na slova, která Pán Ježíš pronesl k samařské ženě: „Bůh je duch, a kdo ho uctívají, mají ho uctívat v duchu a v pravdě“ (*Jan* 4,24). V evangeliu odhaluje toto setkání podstatu autentického náboženského dialogu: výměnu, která vzniká, když se lidé navzájem otevírají s upřímností, pozorným nasloucháním a vzájemným obohacováním. Je to dialog, který vzniká ze žízně: žízně Boha po lidském srdci a lidské žízně po Bohu. U studny v Sycharu Ježíš překonává bariéry dané kulturou, pohlavím a náboženstvím. Zve samařskou ženu k novému chápání uctívání Boha, které se neomezuje na konkrétní místo – „ani na této hoře, ani v Jeruzalémě“ –, ale uskutečňuje se v duchu a pravdě. Tento okamžik zachycuje samotné jádro mezináboženského dialogu: odhalování Boží přítomnosti za všemi hranicemi a výzvu k jeho společnému hledání s úctou a pokorou.

20. ledna
Kdo se svěřuje Ježíšovi, nemá se čeho bát

Ježíš staví pastýře do protikladu ke zloději (*Jan* 10,1–10). Říká totiž: „Kdo nevchází do ovčína dveřmi, ale vniká tam jinudy, to je zloděj a lupič“ (v. 1). A dále ještě jasněji: „Zloděj přichází, jen aby kradl, zabíjel a působil zkázu. Já jsem přišel, aby měly život a aby ho měly v hojnosti“ (v. 10). Rozdíl je jasný: pastýř má se svými ovcemi zvláštní vztah, a proto může vstoupit branou ovčína; pokud však někdo musí přelézt ohradu, pak je to jistě zloděj, který chce ovce ukrást.

Ježíš nám říká, že je s námi spojen přátelským vztahem: On nás zná, volá nás jménem, vede nás a, stejně jako pastýř se svými ovcemi, nás hledá, když se ztratíme, a obvazuje naše rány, když jsme nemocní (srov. *Ez* 34,16). Ježíš nepřichází jako zloděj, aby nám ukradl život a svobodu, ale aby nás vedl po správných cestách. Nepřichází, aby nám vzal nebo oklamal naše svědomí, ale aby je osvětlil světlem své moudrosti. Nepřichází, aby kazil naše pozemské radosti, ale aby je otevřel plnějšímu a trvalejšímu štěstí. Kdo se svěřuje Jemu, nemá se čeho bát: On náš život neznehodnocuje, ale přichází, aby nám jej dal v hojnosti (srov. v. 10).

21. ledna
Mír je aktivní dar

Mír. Příliš často ho považujeme za „negativní" slovo, tedy za pouhou absenci války a konfliktu, protože protiklad je součástí lidské přirozenosti a vždy nás provází, příliš často nás nutí žít v neustálém „stavu konfliktu": doma, v práci, ve společnosti. Mír se pak jeví jako pouhé příměří, chvíle oddechu mezi jednotlivými spory, protože jakkoli se snažíme, napětí je vždy přítomno, trochu jako žhavé uhlíky pod popelem, připravené kdykoli znovu vzplanout.

Z křesťanského pohledu – stejně jako z pohledu jiných náboženských zkušeností – je mír především darem, prvním darem Krista: „Svůj pokoj vám dávám" (*Jan* 14,27). Je to však dar aktivní, zapojující, který se týká a zavazuje každého z nás, bez ohledu na kulturní původ a náboženskou příslušnost, a který vyžaduje především práci na sobě samém. Pokoj se utváří v srdci a vychází ze srdce, pokud z něj vykořeníme pýchu a nárokování a budeme mírní ve slovech, protože i slova, nejen zbraně, mohou zranit a zabít.

22. ledna
Jednota se sytí odpuštěním a důvěrou

Na hrobech apoštolů, tisíciletém cíli poutníků, také my zjišťujeme, že můžeme žít od jednoho obrácení k druhému. Nový zákon neskrývá chyby, rozpory a hříchy těch, které uctíváme jako největší apoštoly. Jejich velikost totiž utvářelo odpuštění. Vzkříšený Ježíš je vícekrát vyhledal, aby je vrátil na svou cestu. Ježíš nikdy nepovolává jen jednou. Proto můžeme vždy doufat (…). Jednota v církvi a mezi církvemi, sestry a bratři, se sytí odpuštěním a vzájemnou důvěrou. Počínaje našimi rodinami a našimi společenstvími. Jestliže nám totiž Ježíš důvěřuje, i my můžeme důvěřovat jeden druhému v jeho jménu.

23. ledna
Věčné společenství lásky

Kristus žádá, abychom všichni byli „jedno“ (*Jan* 17,21). Jedná se o největší dobro, jaké si lze přát, protože tato univerzální jednota uskutečňuje mezi stvořenými bytostmi věčné společenství lásky, v němž se ztotožňuje sám Bůh jako Otec, který dává život, Syn, který jej přijímá, a Duch, který jej sdílí.

Kristus nechce, abychom se spojili v nerozlišitelnou masu, jako anonymní blok, ale přeje si, abychom byli jedno: „Ať jsou v nás jedno, jako ty, Otče, jsi ve mně a já v tobě“ (v. 21). Jednota, o kterou Ježíš prosí, je tedy společenství založené na samotné lásce, kterou Bůh miluje a z níž pochází život a spása. A jako taková je především darem, který Ježíš přináší. Ze svého lidského srdce se totiž Boží Syn obrací k Otci slovy: „Aby byli jedno, jako jsme my jedno, aby svět poznal, že jsi mě poslal a miluješ je, jako miluješ mě“ (v. 23).

24. ledna
Otcem milováni, vyvoleni a posláni

Smířeni, sjednoceni a proměněni láskou, která hojně proudí z Kristova Srdce, kráčejme společně v jeho stopách, pokorní a odhodlaní, pevní ve víře a otevření všem v lásce, nesme do světa pokoj Vzkříšeného s tou svobodou, která pochází z vědomí, že jsme milováni, vyvoleni a posláni Otcem.

25. ledna
Jednat společně

Šedesát let po *Nostra Aetate*, deklaraci II. vatikánského koncilu o vztahu církve k nekřesťanským náboženstvím, si můžeme položit otázku: co můžeme společně udělat? Odpověď je jednoduchá: jednat společně. Náš svět potřebuje více než kdy jindy naši jednotu, naše přátelství a naši spolupráci. Každé z našich náboženství může přispět ke zmírnění lidského utrpení a k péči o náš společný domov, naši planetu Zemi. Naše tradice učí pravdě, soucitu, smíření, spravedlnosti, milosrdenství a pokoji.

Musíme znovu potvrdit službu lidstvu, a to v každém okamžiku. Společně musíme být ostražití vůči zneužívání Božího jména, náboženství a samotného dialogu, jakož i vůči nebezpečí, které představuje náboženský fundamentalismus a extremismus. Musíme se také zabývat odpovědným vývojem umělé inteligence, protože pokud je koncipována jako alternativa k člověku, může vážně porušovat jeho nekonečnou důstojnost a neutralizovat jeho základní povinnosti. Naše tradice mohou nesmírně přispět k humanizaci techniky, a tím inspirovat její regulaci na ochranu základních lidských práv.

26. ledna
Křesťan nemá nepřátele, ale bratry

Narození Božího Syna do našeho světa nás povolává k životu Božích dětí, k němuž jsme přitahováni tím, co již v betlémské noci zakusili pokorní lidé jako Marie, Josef a pastýři. Krása Ježíše a těch, kteří žijí jako on, je však také krásou odmítanou: právě jeho přitažlivá síla od samého počátku vyvolávala reakci těch, kdo se bojí o svou moc, těch, jejichž nespravedlnost byla odhalena dobrotou, jež zjevuje úmysly srdcí (srov. *Lk* 2,35). Žádná moc však dodnes nebyla schopna podrobit si Boží dílo. Všude na světě jsou lidé, kteří se rozhodují pro spravedlnost, i když to něco stojí, kteří dávají přednost pokoji před vlastním strachem, kteří slouží chudým a nikoli sami sobě. Tehdy vyklíčí naděje a je důvod k oslavám – všemu navzdory.

V situaci nejistoty a utrpení současného světa by se radost mohla jevit jako nemožná. Ti, kdo dnes věří v mír a zvolili odzbrojenou cestu Ježíše a mučedníků, jsou často terčem posměchu, vyloučeni z veřejné debaty a nezřídka obviňováni z toho, že podporují protivníky a nepřátele. Křesťan však nemá nepřátele, má bratry a sestry, kteří jimi zůstávají, i když to není pochopeno.

27. ledna
Naše životy jsou na cestě

Homo viator (člověk putující), říkávali dávní myslitelé. Naše životy jsou na cestě. Evangelium vybízí církev, aby z této dynamiky neměla obavy, ale aby ji ocenila a nasměrovala k Bohu, který ji vyvolává. Je to Bůh, který nás může znepokojovat, protože nezůstává nehybný v našich rukou jako modly ze stříbra a zlata: naopak je živý a oživující, jako Dítě, které držela v náručí Maria a které uctili mudrci. Svatá místa, jako katedrály, baziliky, poutní místa (…), musí šířit dech života, nesmazatelný dojem, že tady začíná jiný svět.

Položme si otázku: Je v naší církvi život? Je v ní místo pro to, co se rodí? Milujeme a hlásáme Boha, který nás znovu posílá na cestu?

V evangelním příběhu (*Mt* 2,1–12) se Herodes bojí o svůj trůn, znepokojuje ho to, co se vymyká jeho kontrole. Snaží se využít touhu mudrců a nasměrovat jejich hledání ve svůj prospěch. Je připraven lhát, je schopen všeho; strach totiž zaslepuje. Radost evangelia naopak osvobozuje: vede nás k rozvážnosti, ale také k odvaze, pozornosti a kreativnosti; naznačuje nám jiné cesty než ty, kterými jsme doposud kráčeli.

28. ledna
Pravda, rozum, svoboda

Zatímco v knize Genesis se objevuje pokušení poznání odděleného od pravdy a dobra, na kříži se zjevuje pravda, která – daleko od toho, aby vnucovala svou nadvládu – se z lásky obětuje a povznáší člověka k důstojnosti, s níž byl od počátku stvořen. Člověk je takto pobízen, aby nechal svou touhu po poznání uzdravit: aby znovu objevil, že pravdu nelze vytvářet, manipulovat s ní ani ji vlastnit jako trofej, ale že pravdu je třeba přijmout, hledat ji s pokorou a zodpovědně s ní nakládat.

Proto se z křesťanského hlediska Kristus nejeví jako fideistická cesta úniku před intelektuálním úsilím, jako by víra začínala tam, kde končí rozum. Naopak: v Kristu se zjevuje hluboká harmonie mezi pravdou, rozumem a svobodou. Pravda se předkládá jako realita, která předchází člověka, promlouvá k němu a volá ho, aby vyšel ze sebe, a proto ji lze s důvěrou hledat. Víra v žádném případě toto hledání neuzavírá, ale očišťuje je od soběstačnosti a otevírá k plnosti, k níž rozum směřuje, i když ji nemůže plně postihnout.

Tímto způsobem strom Kříže navrací lásce k poznání její původní směr. Učí nás, že poznávat znamená otevřít se skutečnosti, přijímat její smysl a střežit její tajemství.

29. ledna
O soucitu

Soucit se projevuje konkrétními gesty. Evangelista Lukáš se zastavuje u činů Samaritána, kterého my nazýváme „dobrým“, ale v textu je to prostě osoba: Samaritán se přiblíží, protože pokud chcete někomu pomoci, nemůžete si myslet, že se budete držet stranou, musíte se zapojit, ušpinit se, možná i nakazit; ošetří mu rány, poté co je očistí olejem a vínem; naloží ho na své zvíře, tedy převezme zodpovědnost, protože skutečná pomoc znamená být ochoten nést břemeno bolesti druhého; odveze ho do hostince, kde utratí peníze, „dva denáry“, což jsou zhruba dvě denní mzdy; a zaváže se, že se vrátí a případně zaplatí ještě víc, protože ten druhý není balík, který je třeba doručit, ale někdo, o koho je třeba se postarat.

Drazí bratři a sestry, kdy budeme také schopni přerušit svou cestu a mít soucit? Až pochopíme, že ten zraněný člověk na cestě představuje každého z nás. A pak nám vzpomínka na všechny chvíle, kdy se Ježíš zastavil, aby se o nás postaral, umožní být více schopnými soucitu.

30. ledna
Nestydět se ukázat svou nemocnou tvář

Evangelium (*Lk* 18,9–14) nám představuje dvě postavy, farizeje a celníka, kteří se modlí v chrámu.

Celník má odvahu a pokoru k tomu, aby se postavil před Boha. Neuzavírá se do svého světa, nesmiřuje se se zlem, které způsobil. Opouští místa, kde je obáván, v bezpečí, chráněn mocí, kterou vykonává nad ostatními. Přichází do chrámu sám, bez ochranného doprovodu, i za cenu, že bude čelit tvrdým pohledům a ostrým soudům, a postaví se před Hospodina v zadní části chrámu, se sklo-něnou hlavou, a pronese několik slov: „Bože, buď milostiv mně hříšnému!“

Ježíš nám tak předává silné poselství: spásu nezískáme tím, že se budeme chlubit svými zásluhami nebo skrývat své chyby, ale tím, že se upřímně ukážeme takoví, jací jsme, před Bohem, sami před sebou i před ostatními, požádáme o odpuštění a svěříme se Boží milosti.

Svatý Augustin v komentáři k této epizodě přirovnává farizeje k nemocnému, který ze studu a pýchy skrývá před lékařem své rány, a celníka k jinému, který s pokorou a moudrostí odhaluje před lékařem své rány, jakkoli jsou ošklivé, a prosí o pomoc. A uzavírá: „Není divu (…), že ten celník, který se nestyděl ukázat svou nemocnou část, se vrátil (…) uzdravený“ (*Sermo* 351, 1).